

N:o 209.

Af herr **L. Eriksson** i Bäck, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Af statistiska centralbyråns berättelse för år 1892 rörande den kommunala rösträtten finner man, att i allt för många kommuner de stora fyrktalen helt och hållet beherska de mindre utan möjlighet för de senare att göra sig gällande. Af landsbygdens 2,386 kommuner är det 44, der en person ensam innehar mer än halfva fyrktalet, 596 personer innehafva hvar för sig mer än $\frac{1}{5}$, 1,966 personer innehafva mer än $\frac{1}{10}$, och 5,812 personer innehafva mer $\frac{1}{20}$ af sina respektive kommuners hela fyrktal. Högsta fyrktalet på en hand utgjorde 48,114. Äfven der högsta fyrktalet på en hand inom ett helt län ej går högre än till 2,455 fyrk, finnas dock 266 personer, fördelade på 88 kommuner, som hvar och en har mer än $\frac{1}{20}$ af sina kommuners hela fyrktal, och dock är det inom detta län endast 111 personer, som hafva mer än 250 fyrk.

I Kongl. Maj:ts proposition n:o 40 till innevarande Riksdag föreslås nu en inskränkning i aktiebolags rösträtt för andra beskattningsföremål än jordbruksfastighet. Men äfven röstetalen för jordbruksfastighet behöfva reduceras, antingen den| tillhör bolag eller enskild person. om s. k. fyrkvälde skall kunna i afsevärd mån förekommas. Det är dock ej nog med att endast begränsa de större röstetalen, ty äfven jämförelsevis låga sådana kunna i små kommuner hafva afgörande inflytande. Den i nämnda proposition föreslagna minsk-

ningen i aktiebolags rösträtt torde ej blifva af stor verkan, emedan de flesta af dem jemväl ega jordbruksfastighet, för hvilken de hafva tusentals röster, som fortfarande blefve oförminskade.

Genom den föreslagna ändringen i aktiebolags rösträtt skulle det kommunala enväldet försvinna i 14 kommuner. För att få bort det äfven i de öfriga 30, har Kongl. Maj:t föreslagit, att ingen må rösta för högre röstetal, än som sammanlagdt tillkommer öfriga röstegande inom kommunen, och chefen för civildepartementet försvarar denna bestämmelse med att den är teoretiskt riktig och kan vinna tillämpning. Oafsedt det orimliga i antagandet, att kommunens *alla* medlemmar på en gång begagna sin rösträtt, kan det ju hända, att någon har obetalda utskylder eller står under konkurs. I de flesta fall torde sådana höga röstetal representeras på stämman af en förvaltare eller disponent, hvilken nog ej röstar annorlunda för egna röster än för principalens, och då är majoriteten gifven. Om han åter lägger ned sina egna röster, så fattas de ändock för öfriga röstegande. Bestämmelsen är nog *teoretiskt* riktig, men *kan* ej vinna tillämpning, och är sålunda *praktiskt* värdelös.

Vid sådant förhållande kan det ej blifva någon nämnvärd förbättring att nöja sig med den anspråkslösa begränsning, Kongl. Maj:t nu föreslagit, eller den af Andra Kammaren de senare åren antagna. En annan grund måste utfinnas för en kommunal rösträttsreform, om den skall blifva tillräckligt kraftigt verkande. Det är svårt att uttänka en dylik reform, som följer en allmän regel och är fri från godtycke. Men detta är ej heller det viktigaste, utan det är, att den i så hög grad, som omständigheterna vid dess genomförande tillåta, efter rättvisa och billighet afväger röstfördelningen mellan de stora och de små fyrktalen. De hittills föreslagna begränsningarna $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ eller $\frac{1}{20}$ af kommunens hela fyrktal hafva alla det felet, att de verka olika i olika kommuner på samma fyrktal. Men för att en rösträttsreform skall blifva tillfredsställande, måste den vara så afpassad, att den verkar lika på samma fyrktal öfverallt i landet, och på samma gång tillbörligt minskar de stora fyrktalens herravälde öfver de små. Då emellertid i kommuner med låga fyrktal ej något fyrkvälde af någon betydelse torde förekommit, anser jag, att fyrktal till och med 100 bör bibehållas vid sitt fulla röstetal, hvarefter ingen ökning af röstetalet förekommer upp till 131 fyrk. Denna fyrklass af 30 fyrk ökas med 10 för att utgöra nästa fyrklass upp till 171 fyrk, och erhålles därför 120 röster. Denna sista klass af 40 fyrk ökas också med 10 för att utgöra nästa fyrklass upp till 221 fyrk och motsvarar då 140 röster, o. s. v. Hvarje

röstklass utgöres af 20 röster, och till föregående fyrklass lägges 10 fyrk för att bilda efterföljande klass, hvarigenom åstadkommes en progressiv ökning af det verkningslösa fyrktalet.

På grund af hvad jag nu anfördt, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, sådan denna paragraf lyder i kongl. förordningen den 26 oktober 1888, måtte få följande förändrade lydelse:

§ 11.

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal, enligt nedanstående tabell:

Från och med	1 till och med	100	fyrk	en röst för hvarje fyrk.
»	101	»	130	» 100 röster.
»	131	»	170	» 120 »
»	171	»	220	» 140 »
»	221	»	280	» 160 »
»	281	»	350	» 180 »
»	351	»	430	» 200 »
»	431	»	520	» 220 »
»	521	»	620	» 240 »
»	621	»	730	» 260 »
»	731	»	850	» 280 »
»	851	»	980	» 300 »
»	981	»	1,120	» 320 »
»	1,121	»	1,270	» 340 »
»	1,271	»	1,430	» 360 »
»	1,431	»	1,600	» 380 »
»	1,601	»	1,780	» 400 »
»	1,781	»	1,970	» 420 »
»	1,971	»	2,170	» 440 »
»	2,171	»	2,380	» 460 »
»	2,381	»	2,600	» 480 »
»	2,601	»	2,830	» 500 »
»	2,831	»	3,070	» 520 »
»	3,071	»	3,320	» 540 »

Från och med	3,321	till och med	3,580	fyrk	560	röster.
»	3,581	»	3,850	»	580	»
»	3,851	»	4,130	»	600	»
»	4,131	»	4,420	»	620	»
»	4,421	»	4,720	»	640	»
»	4,721	»	5,030	»	660	»
»	5,031	»	5,350	»	680	»
»	5,351	»	5,680	»	700	»
»	5,681	»	6,020	»	720	»
»	6,021	»	6,370	»	740	»
»	6,371	»	6,730	»	760	»
»	6,731	»	7,100	»	780	»
»	7,101	»	7,480	»	800	»
»	7,481	»	7,870	»	820	»
»	7,871	»	8,270	»	840	»
»	8,271	»	8,680	»	860	»
»	8,681	»	9,100	»	880	»
»	9,101	»	9,530	»	900	»
»	9,531	»	9,970	»	920	»
»	9,971	»	10,420	»	940	»
»	10,421	»	10,880	»	960	»
»	10,881	»	11,350	»	980	»
»	11,351	»	12,000	»	1,000	»

För öfver 12,000 fyrk sker ingen höjning af röstetalet.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 15 februari 1898.

Lars Eriksson